

Metody sociálního výzkumu

2. Ročník LS 2010

Jabok, ETF

2. výukový blok

Problémy při sociálním výzkumu

Sociální realita často zachytitelná jen skrze indikátory

potřebná informace:

je přímo pozorovatelná

není přímo pozorovatelná

dá se na ni přímo zeptat

nedá se na ni přímo zeptat

existují k ní dobré indikátory

neexistují k ní dobré indikátory

Výzkum jako proces

Mám dané téma (obvykle široké a poněkud vágní)

Konkretizační fáze (je potřeba zkoumání zúžit, specifikace pojmů)

Volba způsobu zkoumání (dotazník, pozorování, rozhovory)

Tvorba potřebných podkladů (dotazník, podklady k rozhovoru, ...)

Sběr dat

Vyhodnocení a interpretace

Techniky sběru informací

Kvalitativní

- Rozhovor
  - S osnovou
  - Vyprávěcí (narativní)
- Pozorování
  - Zúčastněné

Kvantitativní

- Rozhovor nebo dotazník
- Pozorování
  - Standardizované
- Analýza dokumentů

Kvalitativní versus kvantitativní

Kvantitativní výzkum

- Vyžaduje zpravidla více respondentů
- Umožňuje zobecňování poznatků
- Dobře zkoumá sociální jevy, ke kterým je snadno dostupná informace
- Realizační fáze spíše jednodušší

Kvalitativní výzkum

- Méně respondentů
- Zobecňování je možné jen omezeně
- Použitelný pro obtížně dostupné informace
- Realizační fáze náročnější

Co má obsahovat projekt výzkumu:

- 1. informace o názvu projektu a řešitelích**
- 2. význam a smysl výzkumu (proč se bude realizovat)**
- 3. teoretické poznatky, které předcházejí výzkumu, z čeho výzkum čerpá**
  - explicitní teorie
  - vznik problémové situace a úvahy o ní
- 4. výzkumné otázky a hypotézy**
- 5. realizace výzkumu**
  - jaký typ sběru informací
  - kde (u koho informace sbírat)
  - kdo bude informace sbírat, co k tomu potřebuje
  - jak se bude vybírat a shánět výzkumný vzorek osob, jak bude velký
  - jaká ochrana osobních údajů
- 6. harmonogram výzkumu**
  - sestavení nástrojů a jejich otestování
  - výcvik tazatelů
  - sběr dat
  - nahrávání a analýza dat
  - interpretace, psaní závěrečné zprávy
- 7. výzkumný tým, popř. jeho zkušenosti**
- 8. rozpočet projektu**
  - práce výzkumníka, náklady na dotazníky, software, cestovné, práce tazatelů, literatura

Projekt předvolebního výzkumu

Okruhy výzkumu:

celková spokojenost lidí s politickou situací
aktuální témata, co má pro lidi zásadní význam.
spontánní znalost XY a jejích představitelů, znalost značky XY
voličské chování jednotlivých demografických skupin a jeho důvody
zájem o akce konané v místě bydliště (akce z marketingového plánu)
„parametry“ strany, kterou by lidé volili – umístění v politickém spektru, „apolitičnost“, význam předpokládané kompetence, význam zprofanovanosti

Provedení výzkumu:

Výzkum bude realizován jako dotazníkové šetření.
Vzhledem k rozsáhlosti zkoumaných témat by telefonické dotazování způsobilo značné zkreslení informace, proto volím osobní dotazování za pomoci vyškolených tazatelů. Před vlastní realizační fází bude proveden předvýzkum (n=20-30), s jehož pomocí bude sestaven a doladěn dotazník.

Výběr respondentů bude proveden pomocí pseudonáhodného výběru (n=400), který kombinuje prvky náhodného a kvótního výběru.

✓ V 1. kroku budou náhodně vybrány ulice z XXX

✓ V 2. kroku budou tazatelům tyto ulice přiděleny a oni v nich provedou kvótní výběr podle předem stanovených kvót. (pohlaví, věk, vzdělání)

Pro zvýšení návratnosti bude respondentům slíbeno zařazení do slosování o věčné ceny.

Tazatelé

Bude pronajata tazatelská síť agentury AAA, tazatelé obdrží manuály k dotazování vypracované v součinnosti s agenturou a budou přezkoušeni ze základních pravidel dotazování a výběru respondentů.

Předpokládaná délka trvání výzkumu:

Vyškolení tazatelů, předvýzkum	2 –3 týdny
Sběr dat	3 týdny
Zpracování dat	2 týdny
Celková doba	7-8 týdnů

Problémy systematického pozorování:

- Použitelnost jen v omezeném množství výzkumných otázek
- Problém interpretovat viděné
- Problém subjektivity pozorovatele

Kontrolní systémy

- Přesné stanovení toho, co se bude pozorovat (kteří lidé, jaké chování)
- Jaká pozice pozorujícího
- Jednotný způsob záznamu pozorovaného

Příklad záznamového archu pro standardizované pozorování

Hlavní činnost	Emoce	Prostorový aspekt	Orientace na žáky
Výklad	Neutrální	Frontální	Nulová
Dotazy	Zvýšené napětí	Pohyb po třídě	Na jednoho žáka
Odpovědi	Smích	Pohyb mezi skupinami	Na celou třídu
Četba	...	...	...
Diskuze	...	...	...
Zkoušení	...	...	...